

Stray *Quaestiones* and *Sophismata* in British and French Manuscripts

Sten Ebbesen

When producing a manuscript of Aristotle's *Organon* the medieval scribe would often leave one or more blank leaves between the single works. The unused vellum generally proved an irresistible temptation to some owner, and became filled with writing. Naturally enough, the small texts that were entered in such places tend to have something to do with the teaching of arts at the medieval universities. *Quaestiones* and *sophismata* are common parasites on the *Organon*. They usually deal with logic, but texts dealing with other parts of the arts curriculum, such as grammar and natural philosophy, also occur. Usually the texts are rather short, often incomplete, and often they abound in errors. These facts make it unlikely that they are left-overs from the process of writing new logical texts, or that they were copied because the owner thought them so important that he would like to keep a copy of them for the rest of his life, or at least as long as he would keep his *Organon*. On the whole, such little texts, whether in mss of Aristotle's logic or elsewhere, look much more like an answer to the exigencies of every-day school life, - the student's (or sometimes the master's) notes jotted down in class or at home during preparation for next day's class. In CIMAGL 48 (1984) 189-90 I printed a couple of such texts from ms Paris BN lat. 7392. Below I present some observations done during visits to London, Cambridge and Paris in 1988.

The texts are difficult to date, but I would place most of them in the decades round 1300. Some may be variants of texts known from elsewhere, but for lack of an inventory of *sophismata* and questions I have made little effort to check on that. My transcriptions were done directly from the mss and have not been checked later, so they are sure to contain some errors.

The orthography has been classicized.

Sigla

[album]	album <i>delendum censeo</i>
[...]	<i>quaedam omisi</i>
[?]	<i>de lectione vocis praecedentis dubitare licet</i>
[[album]]	album <i>delevit scriba</i>
<album>	album, <i>quod numquam in codice fuit, addendum censeo</i>
<<album>>	album, <i>iam deperditum, in codice integro extitisse puto</i>
\album/	album <i>secundario (inter lineas vel in mg.) inseruit scriba</i>
***	<i>lacuna a scriba indicata</i>
<***>	<i>lacuna a me statuta</i>
+album ac+	<i>verba album ac corrupta esse puto</i>
...	<i>vocem vel vocis partem legere nequivi</i>
alb()	<i>quae litterae post alb scribendae sint propter compendium non liquet</i>

LONDON B.L. ARUNDEL 383

Ms London BL Arundel 383 contains Aristotle's *Organon*. It was written in the second half of the 13th century. It is number 294 of the mss. described in *Aristoteles Latinus, Codices I*.

Fol. 207 originally was left blank between *Analytica Posteriora* and *Topica*, but an English hand ("A") from the decades round 1300 used the blank parchment for a number of notes and questions, as follows:

207rA Quod omnis propositio sit vera videtur. Dicit enim Aristoteles "Opposita nata sunt fieri circa idem"; sed copulatio et disiunctio sunt opposita; sed veritas habet fieri circa disiunctionem, ergo et circa copulationem; sed haec est vera 'omnis propositio vel eius contradictoria est vera', ergo et haec 'omnis propositio est vera'. Dicendum quod licet aliqua convertuntur in se, non tamen convertuntur in comparatione ad praedicatum.

Quaeritur utrum singularia priora sint universalibus [...]

Nota quod triplex est esse, sc. esse aeternitatis, cuiusmodi est prima causa sive deus, habet enim <esse> aeternitatis et praedicatur de eo quia numquam habuit nec umquam habebit finem, et esse ***¹ praedicatur de eis qui habuerunt principium sed numquam habuerunt finem nec habebunt, cuiusmodi sunt angeli; et esse temporis praedicatur de eis qui habuerunt principium et habebunt finem, cuiusmodi sumus nos.

Quod omnis propositio sit vera vel quod omnis propositio sit falsa videtur [...]

Quod bene dicatur 'dominum venit' probatio [...]

Quod nullum verbum sit impersonale videtur [...]

207rB Quaeritur de isto paralogismo 'omnis homo bibit suum, tu es homo, ergo tu bibis suum'. Intellige quod non concluditur proprie, cum li 'suum' sit relativum et non habet antecedens nisi li 'tu' cum quo non convenit in persona. Et si quaeratur qualiter est concludendum, dicendum quod sic: 'ergo tu bibis tuum'. Et si dicatur quod sunt quattuor termini, dicendum quod sunt quattuor termini secundum rationem, tres tamen secundum rem. Quod patet quia li 'suum' in maiori confunditur confuse ad pronomen primae et secundae et tertiae personae. Unde idem est secundum rem li 'suum' in maiori et haec tria 'ego meum' 'tu tuum' 'ille suum'.

Quod Socrates differat a Socrate videtur [...]

207vA Quaeritur utrum sequatur 'homo mortuus, ergo homo' [...the solution uses distinction between "differentiae distrahentes" ('mortuus', e.g.) and "differentiae contrahentes"..]

Quaeritur de parvulis qui discedunt ante baptismum, quid erit de illis, aut salvabuntur aut non [...]

207vB Quaestio est utrum haec sit vera 'Caesar est homo' Caesare non existente [...see text below..]

After this last question a later hand has added a note about the Topics.

<Utrum haec sit vera 'Caesar est homo' Caesare non existente.>¹

Quaestio est utrum haec sit vera 'Caesar est homo' Caesare non existente.

Et probatur quod sic tali ratione:

1. Caesar repraesentat veram naturam, sed ista natura nec est bos nec asinus nec leo nec capra, et sic de aliis, ergo est homo.

2. Item, propositio est vera quando praedicatum est de intellectu subiecti, et hoc semper; sed sic est in proposito; ergo etc.

3. Item, quae per se insunt, de necessitate insunt; sed haec est per se 'Caesar est homo'; ergo etc.

4. Item, sequitur 'nullus homo currit, ergo Caesar non currit'; sed hoc non nisi quia haec est necessaria 'Caesar est homo'; ergo etc.

5. Item, haec est vera 'Caesar non est asinus', ergo habet reduci ad aliquam² veram; non ad aliam nisi ad istam 'Caesar est homo'; ergo etc.

6. Item, nulla propositio est verior illa in qua idem de se praedicatur; sed hic praedicatur idem de se 'Caesar est Caesar'; ergo etc.

Ad oppositum.

a. Sicut propositio non est vera propter convenientiam vocis cum voce, sed propter convenientiam intellectus cum intellectu, sic propositio non

1. For related questions, see Ebbesen & Pinborg in CIMAGL 3 (1970) and Ebbesen in CIMAGL 55 (1987) 135-168.

2. aliquam] vel aliam A; item in responsione

dicitur vera propter convenientiam significati cum significato sed propter convenientiam rei cum re; sed hic non est convenientia rei cum re; ergo est falsa.

b. Item, eadem est veritas in anima et in sermone; sed in anima est veritas de re unde res est, et non unde significabilis est; ergo sic erit in sermone veritas de re unde res est et non de re unde significabilis est.

c. Item, Caesar non est homo nisi per suam essentiam; sed corrupta causa corrumpitur effectus; corrupta ergo essentia Caesaris corrumpitur et Caesar.

d. [Ad oppositum] Homo mortuus non est homo; Caesar est homo mortuus; ergo non est homo.

e. Item, quando vera essentia vel veram essentiam habens praedicatur de non vera essentia vel veram essentiam habente¹, est propositio falsa; sed sic est in ista; ergo etc.

Ad hoc dicunt quidam quod ista propositio est vera quia termini nominales significant praeter omnem [in]differentiam temporis, et propter illam² indifferentiam est vera; ergo etc.

Sed tamen credo ipsam esse falsam, quia tunc quaelibet talis esset vera 'falsum est verum' et aliae.

1. Ad primam rationem dico quod verum est quod repraesentat veram naturam dum est, sed modo non est, et ideo non valet consequentia.

2. Ad secundum dico quod plus exigitur quam quod praedicatum sit de intellectu subiecti; oportet quod ibi sit realis compositio praedicati cum subiecto et quod sit in re sicut est in sermone; et sic non est in proposito; et ideo non valet.

3. Ad tertium. Licet sit per se, non tamen valet quod sit vera, quia alia est ratio perseitatis et veritatis. Et praeterea praedicatum non inest subiecto per se, quia subiectum non est; et ideo non procedit argumentum.

4. Ad quartum dico quod consequentia solum tenet per accidens, et non valet nisi ponatur quod Caesar sit homo; sed modo non est homo; et ideo non valet.

5. Ad quintum. Verum est quod habet reduci ad aliquam veram, non tamen ad illam sed ad istam 'Caesar fuit homo'.

1. habente] habens A

2. illam] unam A

6. Ad aliud dico quod hic non praedicatur idem de se, quia praedicatur ens de non ente; et iterum non praedicatur idem de se nisi solum secundum vocem.

PARIS B.N. LAT. 7766

This 13th-century ms contains the *Ars Nova*. For a description, see *Aristoteles Latinus, Codices I*, under N° 611; and W.Senko, *Repertorium commentariorum medii aevi in Aristotelem latinorum quae in bibliothecis publicis Parisiis asservantur I*: 124. The last work in the ms is *APo.*, which ends on f. 173r and is followed by three pages (173v-174v) containing secondary notes and scribbles by several hands, including the following question, which was entered on f. 173v in the 14th century. The author of the first *ratio quod non* identifies himself as Reginaldus. It seems likely that Reynold was responsible not only for that argument but for the whole question.

<Quaestio Reginaldi>

Utrum omnis propositio est vera vel falsa

Quod non, quia aliqua est quae est vera et falsa, ergo non omnis etc. Probatur antecedens de illa scripta 'Reginaldus legit', quam si dicam erit vera; et si unus alter, qui etiam Reginaldus nominatur, diceret illam, ipsa esset falsa si non legeret.

2°. Omnis propositio est vera, ergo omnis propositio est. Consequentia bona est a 3° adiacente ad secundum adiacens, et e converso¹ sequitur 'omnis propositio est, ergo omnis propositio est vera' quia quandocumque ad antecedens sequitur consequens, tunc² ad consequens distributum sequitur antecedens distributum.

3°. Propositiones de praeterito et de futuro et propositiones distinguendae nec sunt verae nec falsae, cum³ distinguenda pro uno sensu vera, pro alio autem falsa; similiter propositio de praeterito vel futuro nec determinate est vera nec determinate <falsa>

1. et e converso] lectio valde dubia P.

2. tunc] vel omne P.

3. cum] lectio incerta P.

+Solutio § Cum¹ arguitur pro accorum²⁺

§ Notandum quod ad veritatem propositionis affirmativae requiritur quod idem sit pro quo praedicatum et subiectum supponunt. Ad veritatem autem negativae quod non sit idem.

§ Item notandum quod ad hoc quod aliqua propositio sit vera non sufficit quod sit [sit] sicut significat, sed requiritur et sufficit quod qualitercumque significet [[ita sit³]] ita sit. Ideo illa 'homo est asinus' est falsa. Ad falsitatem enim sufficit \quod/ aliquialiter non sit sicut ipsa significat. Ideo non⁴ sequitur "'homo est asinus' [[est falsa]] significat sicut est quia significat hominem esse, ergo est vera." Non valet, quia non qualitercumque ipsa significat, ita est; quod tamen requiritur ad veritatem propositionis.

§ Ex hoc patet responsio ad multa sophismata. Si quaeratur utrum illa sit vera vel falsa 'dico falsum'; quae si ponatur vera, sequitur quod est falsa; et si ponatur falsa, sequitur quod est vera.⁵. sequitur quod est simpliciter falsa, quia aliquialiter non est sicut significat; et non est vera, quia non qualitercumque significat ita est.

§ Ad rationes in oppositum. <Ad primam> dico quod propositio vocalis eadem bene potest esse vera et falsa, quia subordinatur duabus mentalibus, quarum una vera, alia falsa. Sed eadem mentalis non potest esse vera et falsa simul.

§ Ad secundam dicitur quod talis⁶ consequentia non valet nisi in negativis. Adhuc in negativis invenitur instantia, <ut> patet libro Priorum.

§ Ad aliam dico quod illa est concedenda 'omnis propositio de praeterito est vera vel falsa', quia est de disiuncto praedicato; et ita dicatur de propositionibus distinguendis.

1. Cum] lectio incerta.

2. accorum] acco₄ P.

3. ita sit deletum difficile lectu.

4. ideo non] lectio incerta.

5.] 1/2 voces illegibiles, fort. erasae.

6. talis] lectio incerta P.

This late 13th-century ms contains the Aristotelian *Organon*. It has been described in James' catalogue¹ II.540-541; and in *Aristoteles Latinus, Codices I*, where it is N° 231. An early 14th-century hand had used 108v, after the end of *Analytica Priora*, for a logical question:

Inc.: Quaeratur an sequatur 'tantum pater est, ergo omne ens est pater', et hoc est quaerere an ad exclusivam sequatur universalis de transpositis terminis.

Expl.: respectu primi antecedentis.

Similarly, on 53v blank space between Boethius' *De differentiis topicis* and the *Prior Analytics*, has been used for a note, entered about the end of the 13th century:

'Omnis propositio vel eius contradictoria est vera'; 'omnis affirmatio vel eius negatio est vera'; 'omnis homo vel eius filius est albus'.

Sint sex homines et eorum filii, sint tres albi et eorum filii nigri, et alii <i> tres/ nigri et eorum filii albi.

Omnia ista probantur inductive, et improbantur per locum a divisione.

Circa ista possunt quaeri quaesita in sophismatibus praecedentibus, sc. utrum possibilis sit distinctio secundum compositionem et divisionem, et utrum totum disiunctum posset distribui² specialiter.

Et videtur quod alterum³ eorum sit distinguendum. Et suma[n]tur gratia exempli 'omnis propositio vel eius contradictoria est⁴ vera', 'scire⁵ et dubitare sunt opposita, scire est utile, ergo dubitare est inutile, ergo si aliquis dubitat, inutile dubitat'.

PARIS B.N. LAT. 3454

This ms formerly belonged to St Martial in Limoges. It is a composite ms, with some parts dating from the late 12th and others belonging to the next century. There are several small treatises on matters of logic and

1. James, Montague Rhodes, *A Descriptive Catalogue of the Manuscripts in the Library of Gonville and Caius College I-II + Supplement to the Catalogue of Manuscripts in the Library of Gonville and Caius College*. Cambridge University Press, 1907-14.

2. distribui] fort. con add. 466/573 p.c.

3. alterum] lectio incerta.

4. est] h vel sunt 466/573, ut videtur.

5. scire - dubitat] fort. alia manu quam superiora.

grammar. Ff. 176-186 form a unity, containing opuscula on grammar, logic and natural philosophy. The following sophisma is found on f. 184v, written in a thirteenth-century hand.

<Nihil nihil est>

Quaeritur de hoc sophismate NIHIL NIHIL EST.

Probatio: Eius contradictoria [[vera]] falsa, haec sc. 'aliquid nihil est'; ergo haec est vera 'nihil nihil est'.

Contra. Nihil nihil est, ergo nihil [[alicuius]] aliqua substantia est, ergo quodlibet aliqua substantia est, ergo substantia est. ⁺Antecedens sc. huius re^m ⁺, ergo illa ex qua sequitur, sc. ex hac 'nihil nihil est'; ergo ipsa est falsa.

Sed contra. Quod haec sit vera 'nihil nihil est' probatio: Proprium vere praedicatur <de eo> cuius[ius] est proprium esse; nihil est proprium huius quod dico 'nihil', ergo nihil esse praedicatur vere de eo quod [est] dico 'nihil'; ergo haec est vera praedicatio 'nihil nihil est'; ergo haec est vera 'nihil nihil est'.

Ad idem. Sicut se habet ens ad [[in]] entia inferiora participantia naturam entis, sic se habet non ens ad non entia inferiora participantia naturam non entis; sed ens sic se habet ad entia inferiora participantia naturam entis quod vere praedicatur de quo[[d]]libet ente; ergo et non ens [.Quod] sic se habet ad non entia inferiora participantia naturam \non/ entis¹ quod vere praedicatur de quolibet non ente. Sed nihil est non ens, ergo non ens praedicabitur de <non> ente; ergo haec est vera praedicatio 'nihil est non ens'; sed non ens idem est quod nihil, ergo sicut haec est vera 'nihil est non ens', similiter haec erit vera 'nihil nihil est'.

Ad idem. Omne quod est in pluribus inest per aliquam naturam communem repertam in illis; sed non ens est in non entibus, ergo per aliquam naturam repertam in illis; sed illa natura communis est hoc quod dico nihil; ergo dicitur nihil de non entibus; ergo haec est vera 'nihil est non ens', et haec pari ratione 'nihil nihil est', quoniam non ens idem est quod nihil.

Ad idem. Quae<dam> sunt convertibilia secundum esse et praedicationem, quaedam sunt convertibilia eo quod unum ad alterum terminatur. Sed quicquid praedicatur de uno convertibilium secundum esse et praedicationem praedicatur de reliquo. Sed nihil et non ens sunt convertibilia

1. inferiora - entis] entia participantia naturam entis inferiora P a.c.

secundum esse et praedicationem; ergo quicquid praedicatur de uno et de altero. Sed non ens et nihil sunt convertibilia, ergo quicquid praedicatur de non ente praedicabitur de eo quod est nihil. Ergo haec est vera 'nihil est non ens'. Sed non ens idem est quod nihil; ergo sicut haec est vera 'nihil est non ens', eadem ratione haec erit vera 'nihil est nihil'. Ergo haec est vera 'nihil nihil est'.

Ad idem. Omnis propositio universalis¹ est vera cuius quaelibet probantium est vera. Sed haec 'nihil nihil est' quaedam est universalis propositio cuius quaelibet probantium est vera. Sed quod quaelibet probantium sit vera probatio: 'hoc non ens est nihil, illud non ens est nihil' - quaelibet istarum est vera, ergo universalis erit vera, haec sc. 'nihil nihil est'.

Ad idem. Quicquid vere praedicatur de [inferiori et de] superiori, praedicatur de inferiori (remoto² accidente, ut 'homo est species, Sor est homo, ergo Sor est species'). Sed non ens est superius ad quodlibet non ens, ergo quicquid praedicabitur de non ente praedicabitur de quolibet non ente; sed nihil est non ens, ergo non ens praedicabitur de eo quod est nihil; ergo haec est vera praedicatio 'nihil est non [non] ens', et haec pari ratione 'nihil nihil est'.

Ad idem. Omnis propositio in qua praedicatur idem de se affirmative est vera; in hac 'nihil nihil est' praedicatur idem de <se> affirmative; ergo ipsa est vera. Ergo haec est vera 'nihil nihil est'.

Ad idem. <In> omni[s] propositio<ne> in qua ponuntur duo signa distributiva, unum a parte subiecti, alterum a parte praedicati, primum aequipollet suo contrario, secundum suo contradictorio, ut 'nullus homo nullum animal est' = 'quolibet homo aliquod animal est'. Ergo cum hic 'nihil nihil est' ponantur duo signa distributiva, et unum a parte subiecti, alterum a parte praedicati, primum aequipollet suo contrario, secundum suo contradictorio. Ergo hiis est sensus 'nihil nihil est' = 'quodlibet aliquod est'. <*** Reliqua desunt>

1. universalis] potius nihil P.

2. remoto] remota P.

This late 13th-century *Organon* manuscript, described in James' catalogue II.543-4 and in *Aristoteles Latinus - Codices* under N° 232, contains small notes on pp. 367-8, between *Analytica Priora* and *Posteriora*, and also at the end of the book, pp. 433-438. The following is from p. 367, written in an English hand from about 1300:

<Quaestio Utrum universale sit unum in multis et de multis>

Utrum universale sit unum in multis et de multis.

Et si sic, tunc quaero: Aut illud universale accipitur pro illa intentione aut pro re subiecta intentioni.

Si pro intentione, sic ei accidit, et sic unum accidens esset in diversis subiectis.

Si pro re subiecta, tunc quaero: Aut est corporeum aut incorporeum.

Dicitur quod corporeum, quia idem est universale et singulare.

Tunc arguo: Aut <solum> singulare corrumpitur aut universale corrumpitur ad corruptionem singularis.

<Universale> non corrumpitur, quia universale est incorruptibile. Si non¹ corrumpitur, tunc migrat a subiecto in subiectum, et tunc arguo: Omne quod migrat ab uno extremo in aliud extremum quiescit in medio; ergo in illo medio est sine subiecto.

Ad principale. Lincolniensis ultimo capitulo secundi Posteriorum² dicit quod ex³ multis memoriis fit unum experimentum, et multiplicatis experimentis fit unum universale quod <<est> praeter singularia; ergo aliquod universale est sine singularibus. Similiter arguit Aristoteles⁴: si [si] universale non esset in multis, medius terminus non diceretur dem..., sed hoc est falsum.

1. non] vero 468/375; possis etiam Si vero <singulare> corrumpitur, tunc <universale> migrat

2. Cf. Roberti Grossetestae Comm. APo. II.6 p. 404 Rossi.

3. ex] est vel cum 468/575.

4. Aristoteles] ar vel p. vel quia 468/375; fort. APo. I.11 77a6-8 respicit auctor.

Ad quaestionem dicitur quod universale est unum in multis et quod idem est singulare et universale. Et hoc patet per Commentatorem in primo De Anima commento octavo¹; dicit quod definitiones non sunt rerum quae sunt in intellectu sed rerum particularium quae sunt universalia. Unde per hoc intelligit quod [quod] singulare et universale sunt idem. Et post² dicit quod solus intellectus facit universalitatem in rebus.

Ad principale. Dicitur quod universale habet duplex esse, scilicet reale et intellectuale. Unde universale habet esse praeter singularia quantum ad esse intellectuale.

Nota quod non est inconueniens aliquid³ esse in se ipso <incorruptibile, corruptibile tamen> per accidens, ut universale est in singulari et universale corrumpitur per accidens quando corrumpitur singulare. Et quando Aristoteles⁴ dicit quod universale est incorruptibile, hoc est verum per se, non tamen per accidens.

On p. 368 follows a note which could look as a continuation of the preceding, but does not continue its argument.

Inc. Nota quod sensus est duplex, exterior et interior. Secundum⁵ con... sensus sc. auditus, visus etc.; interior ut memoria, cogitatio. Nota quod omne quod est in intellectu prius fuit sub sensu

Expl. praesupponit de omni.

CAMBRIDGE, GONVILLE & CAIUS 593/453

This composite ms consists for the most part of grammatical treatises and most of it dates from the 13th century. It is described by James in his catalogue II. 624-27. The leaves 127-128 are of irregular shapes, with maximum measures of 220x165 mm. They contain the following, written in an English hand from about the end of the 13th century.

-
1. Averroes, *Comm. magnum De An.* 1.8 p. 12 Crawford: Demonstratur per hoc quod ipse non opinatur quod diffinitiones generum et specierum sunt diffinitiones rerum universalium existentium extra animam; sed sunt diffinitiones rerum particularium extra intellectum, sed intellectus est qui agit in eis universalitatem.
 2. post] p^o 468/375, ut vid. Respicitur clausula ultima auctoritatis Averrois superius laudatae.
 3. aliquid] aliqt 468/575.
 4. Aristoteles] .p. 468/575, ut mihi visum est.
 5. secundum] vel sed 468/575.

127v Hic incipit quaestio de compositione oculi et de materia oculi et de natura. A magistro I. de Grimesbi.

Inc. Primo videndum est quid sit visus. Secundo quot sint tunice ipsius oculi

Expl. alii philosophi in medicina

Inc. Quaeritur utrum videmus intus suscipiendo aut extra mittendo

Expl. ab extrinseco advenientium.

128rA. Inc. In libro Periarmen() habetur dubitatio de futuris in hoc loco "In singularibus vero et futuris"¹. Hic protest dubitari primo qualiter divina providentia potest stare cum libero arbitrio

Expl. est enim omnipotens cui nihil est impossibile

Inc. Nota de numero specierum interiectionis

Expl. interiectiones in eis.

LONDON, B.L. HARLEY 3272

This manuscript of the *Organon* dates from about 1300. Its *Aristoteles Latinus* number is 300. On ff. 70v-72v a sophisma has been entered between *De differentiis Topicis* and *Analytica Priora*; this is very difficult to read, due i.a. to bad quality of the parchment. Moreover, the leaves, which now measure 230 x 180 mm, used to be bigger and a little text has been lost in the cropping. The title of the sophisma probably was ALBUM FUIT DISPUTATURUM.

70vA inc. <<Album fuit ...>>. Probatio et improbatio patent [...]

Circa hoc sophisma ... quaerebantur.

Primum fuit de pro(bati)one.

Secundum fuit utrum terminus communis [?] in quantum [?] de se est et in oratione positus indifferenter respiciat praesens, praeteritum et futurum, ita quod non determinetur ad haec vel ad illa.

^{3m} fuit utrum hoc verbum 'fuit' conferat hic termino 'album'² quod posset supponere pro praesentibus vel praeteritis.

^{4m} fuit utrum terminus accidentalis adiunctus verbo de futuro posset supponere pro praesentibus vel futuris, sicut terminus substantialis adiunctus eidem verbo.

^{5m} de veritate et falsitate propositionis et se.

^{6m} utrum illa 'album quod est vel album quod fuit vel album quod erit' sint sensus vel causae veritatis³.

1. Arist. Int. 9 18a33.

2. huic termino album] lectio incerta.

3. sint - veritatis] omnia incertae lectionis.

8^m 1 utrum haec consequentia fuerit bona 'album fuit [?] dispu(taturu)m, ergo album aut disputat aut disputavit aut disputabit.'

[...]

72^vB expl. de praeterito circumloquitur unum² futurum. Tot fuerunt quaesita et prosecuta de hoc sophismate.

Another sophisma, in a hand from about 1300, occupies three originally blank pages, ff. 142v-143v, between the *Topics* and the *Sophistici Elenchi*. It starts on f. 143r, continues on 143v, and the final section is found at the top of 142v.

143^rA inc. SOLA ASSUMPTIO PRAECEDIT SOLAM CONCLUSIONEM.

Primo probatur quod sit falsa, sic: Quia ali(qu)a assumptio praecedit aliam quam conclusionem, ergo prima falsa. [...]

Dico quod prima vera est.

Ad rationem in contrarium dico quod proprie non dicitur assumptio nisi in prima figura [...]

Sed quaeritur tunc qualiter postquam prima negatio accipitur [...143^rB...] Item si staret mobiliter [...]

Quaeritur 2 · 3 utrum illa sint eadem [... 143^vA ...]

3 · quaeritur utrum li 'sola' ex parte subiecti possit immobilitare li 'solam' ex parte praedicati [... 142^v ...] ille respectus multum confert ad naturam confusionis.

1. 8^m] lectio incerta.

2. unum] vel bene 3272

3. 2 ·] 4 · ex codice Harleiano descripsi, deceptus, ut opinor.